Р Е Ц Е Н З И Я

от проф. дюн Георги Иванов Митов, Софийски университет „Св. Климент Охридски“, Юридически факултет, катедра „Наказателноправни науки“

за дисертационния труд на Христо Георгиев Кутиев, задочен докторант в секция „Наказателноправни науки“ в Института за държавата и правото при Българската академия на науките

на тема „Предаване на съд и подготвителни действия за разглеждане на делото в съдебно заседание“

за присъждане на научната степен „Доктор“

в област на висшето образование: 3. Социални, стопански и правни науки
професионално направление: 3.6. Право
научна специалност: Наказателен процес

Уважаеми членове на научното жури,

Със заповед № РД-09-86 от 05.11.2024 г. на Директора на Института за държавата и правото при Българската академия на науките съм назначен за член на научното жури. На първото му заседание ми е възложено да изготвя рецензия за труда.

I. ПРЕДСТАВЯНЕ НА КАНДИДАТА И ДАННИ ЗА ДОКТОРАНТУРАТА

1. Христо Кутиев завършва през 2012 г. Юридическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ и получава образователно-квалификационна степен „магистър“ по право. В периода от 01.10.2011 г. – 01.10.2013 г. учи в Cambridge British Law Centre.

От 01.09.2015 г. е адвокатски сътрудник, а от 01.01.2018 г. е вписан като адвокат в Софийската адвокатска колегия.

От 01.09.2021 г. и по настоящем заема академичната длъжност „асистент“ в Юридическия факултет, катедра „Наказателноправни науки“ на Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“.

2. Със заповед № РД-09-6 от 27.01.2017 г. на Директора на Института за държавата и правото при Българската академия на науките е зачислен за докторант, задочна форма на обучение. Със Заповед № РД-09-39 от 25.03.2022 г. на Директора на Директора на Института за държавата и правото при Българската академия на науките е отчислен с право на защита.

Дисертационният труд е обсъден и насочен за публична защита в секция „Наказателноправни науки“ на 28.10.2024 г.

От приложените материали може да се направи извод, че са спазени всички изисквания относно хода на процедурата и оформянето на дисертационния труд и няма допуснати нарушения.

Авторефератът е написан съгласно изискванията и коректно представя работата на дисертанта.

3. Христо Кутиев има три публикации по темата на дисертацията, съгласно представената справка:

Отстраняване на очевидни фактически грешки в обвинителния акт. – В: Сборник доклади от конференция „Съвременни предизвикателства пред наказателното законодателство“. С.: Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, с.585-594, ISBN: 978-954-07-4536-7;

Системи за предаване на обвиняемия на съд – исторически преглед и съвременни тенденции. – В: Сборник с доклади от X национална конференция на докторантите в областта на правните науки. С.: Издателство БАН, с. 377-388, ISSN 2603-3011 и

Практически въпроси при проверката на подсъдността от съдията-докладчик след образуването на производството пред първата инстанция. Предизвикай правото, ISSN 1314-7854, достъпна на https://www.challengingthelaw.com/nakazatelno-pravo/prakticheski-vaprosi-pri-proverka-podsadnost/.

Дисертантът има и още седем статии по различни въпроси на наказателното и наказателнопроцесуалното право.

II. ХАРАКТЕРИСТИКА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД, НАУЧНИ И НАУЧНО-ПРИЛОЖНИ ПРИНОСИ

1. Избраната тема на изследването е изключително актуална поради важното теоретично и практическо значение на предаването на съд и подготвителните действия за разглеждането на делото в съдебно заседание. С оглед на последните радикални промени в този институт през 2017 г. са малко научните изследвания по тази проблематика, което придава на труда новост и навременност. Това е самостоятелен принос и ще допринесе за попълване на тази празнота в правната ни литература. Направените изводи ще подпомогнат и за разрешаването на някои сложни практически проблеми, свързани със

спорове и неясноти в правоприлагането. Това придава на изследването и практическа значимост.

2. Представеният труд е с обем от 288 страници. Библиографската справка съдържа 104 публикации на кирилица и на латиница, 7 електронни източника. Бележките под линия са 591.

3. Дисертацията е структурирана в увод, две глави, заключение и предложения de lege ferenda. Изложението е класическо – във всяка глава са обособени точки, които са разделени на подточки. В съдържателно отношение трудът е правилно и логично подреден, като отделните части са съразмерни и разгледаните въпроси са последователно изложени.

а) В увода авторът аргументира актуалността на темата и степента на разработеност в българската наказателнопроцесуална теория.

Посочен е предметът, обектът, целта, задачите и методите на научното изследване, както и кратко описание на самото изследване.

б) Първа глава, озаглавена „Историческо развитие на института на предаването на обвиняемия на съд. Сравнително-правен анализ“, е насочена към историческото проследяване на предаването на съд и подготвителните действия за разглеждане на делото в съдебно заседание и сравнителноправния преглед на законодателните решения на този институт в различните законодателства.

Авторът прави преглед на типовете системи за предаване на съд и на тази основа търси разграничителните критерии и характеристиките на различните системи. Това може да се обособи като самостоятелен принос на изследването. За това е спомогнал и анализа на актуалните законодателни решения в 9 чужди законодателства – Франция, Италия, Гърция, Румъния, Чехия, Армения, Черна гора, Германия, Русия, Англия и Уелс и САЩ. Държавите са умело подбрани с оглед особеностите в двете основни правни системи – континенталната и англосаксонската.

С голямо познавателно значение е исторически преглед на предаването на съд и подготвителни действия за разглеждане на делото в съдебно заседание в българското законодателство в третата българска държава. Анализирани са разпоредбите на Временните правила за съдебно устройство на България, на Закона за углавното съдопроизводство, на Наказателно-процесуалния кодекс от 1952 г., на Наказателно-процесуалния кодекс от 1974 г. и на действащия Наказателно-процесуален кодекс от 2005 г. до измененията му през 2017 г.

Този исторически и сравнителноправен ракурс на изследването е позволил на дисертанта да направи обобщаващи изводи за модела на предаване на съд и на основа на това да търси пътища за неговото усъвършенстване.

в) Втората глава е посветена действащите правила за предаване на съд и подготвителните действия за разглеждане на делото в съдебно заседание.

Първата част от тази глава има подчертано теоретичен характер и изяснява характера на производството по глава деветнадесета на НПК. Авторът разглежда различните становища в правната литература относно същността и самостоятелния характер на този стадий и аргументира своето виждане, което може да бъде споделено. Това може да се посочи като приносен момент на дисертацията.

Подобен теоретичен характер има и изследването, свързано с предаването на съд по делата от общ характер и по делата от частен характер.

В останалата част на тази глава са разгледани подробно действията, които се извършват в първия стадий на съдебната фаза. Детайлно и пунктуално, илюстрирано с примери и на основата на анализа на съдебната практика и теорията, дисертантът изследва всяко едно от тях, като е търсен комплексен подход при разглеждането им чрез изясняване на точното съдържание на отделните понятия, като по този начин е направен сполучлив опит за отговор на някои спорни в теорията и практиката въпроси.

Като принос може да се посочи подробно разглеждане като форма на съдебен контрол върху досъдебното производство на правомощието по дела от

общ характер, образувани с внасяне на обвинителен акт, да прекрати съдебното производство и да върне делото на прокурора при допуснато на досъдебното производство отстранимо съществено нарушение на процесуални правила, довело до ограничаване на процесуалните права на обвиняемия, на пострадалия или на неговите наследници. Тази част има и голямо практическо значение поради анализа на спорните въпроси в практиката и опитът на дисертанта за търсене на начини за тяхното преодоляване. Направен е сполучлив опит да се анализират посочените в чл. 249, ал. 4 НПК нарушения на процесуалните права на обвиняемия, на пострадалия или на неговите наследници на досъдебното производство.

Като приносен момент може да се посочи анализа на дискусията в съдебната практика по преклузията по чл. 248, ал. 3 НПК.

г) В заключението авторът прави неуспешен опит за кратко обобщаване на постигнатите обобщения и научни изводи в резултат на изследването. Неудачно е разделянето от заключението на направените предложения de lege ferenda в самостоятелна част на дисертацията.

д) В последната част, посветена на предложения de lege ferenda, авторът прави 9 предложения за усъвършенстване на нормативната уредба в НПК. Някои от тях са удачни и полезни, а други предизвикват дискусия.

4. В допълнение на казаните по-напред приносни моменти може да се посочи още, че това изследване, посветено на предаването на съд и подготвителните действия за разглеждане на делото в съдебно заседание, е успешен опит да се „запълни“ теоретичната празнота в тази насока и да се дадат удачни предложения за разрешаване на сложните практически проблеми. Дисертантът търси теоретично изясняване на същността на института на предаване на съд и осмисляне на действията за подготовка на съдебното заседание.

Споделям посочените от докторанта приноси в автореферата.

Дисертационният труд показва по убедителен начин задълбочено познаване от Христо Кутиев на българската и чужда теория и съдебна практика. Придобитият практически опит като адвокат и теоретичните познания като асистент по Наказателнопроцесуално право му е позволил точно да открои основните практически проблеми по разглежданата материя и противоречията в правоприлагането, като в изследването е направен сполучлив опит за даване на решение на някои от тях. Това прави дисертацията полезна и за практикуващите юристи, поради което препоръчвам и нейното издаване като монография.

Работата е четивна, правилно структурирана и това я прави лесна за ползване. Поддържаните становища са обосновани и изразяват авторовата позиция. Полемиката е коректна и научно издържана, като дисертантът убедително защитава застъпените становища и аргументирано, с необходимия академизъм критикува определени тези в научната литература. Коректно са цитирани библиографските източници – изчерпателно са посочени публикациите на други автори по темата на дисертацията и реално са използвани цитираните публикации за аргументиране на изложените тези и становища.

III. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на изложеното считам, че представеният дисертационен труд на тема „Предаване на съд и подготвителни действия за разглеждане на делото в съдебно заседание“ отговаря на всички изисквания, посочени в чл. 6, ал. 3 на Закона за развитие на академичния състав в Република България, поради което на основание чл. 10, ал. 1 от същия закон давам положително заключение и убедено предлагам на почитаемото научно жури да вземе решение за присъждането на Христо Георгиев Кутиев на образователната и научна степен „доктор“.

София
22.11.2024 г.

Изготвил рецензията:
проф. дюн Георги Митов